

Nagypéntek

Iz 52,13-53,12

Szenvedő szolgál

Nézzétek, szolgálom diadalmaskodik, főséges lesz és felmagasztalják, és nagy dicsőségre emelkedik. Amint sokan megborzadtak láttán – hiszen oly dicstelennek látszott és alig volt emberi ábrázata –, úgy fog majd sok nemzet ámulni rajta és királyok némulnak el színe előtt. Mert olyasmit fognak látni, amelyet még soha nem hirdettek nekik; és olyan dolognak lesznek tanúi, amelyről addig soha nem hallottak. Ki hitt abban, amit hallottunk, és az Úr karja ki előtt nyilvánult meg? Úgy nőtt fel előttünk, mint a hajtás, és mint a gyökér a szomjas földből. Nem volt sem szép, sem ékes [hiszen láttuk], a külsejére nézve nem volt vonzó. Megvetett volt, utolsó az emberek között, a fájdalmak férfiája, aki tudta, mi a szenvedés; olyan, aki elől iszonyattal eltakarjuk arcunkat, megvetett, akit bizony nem becsültünk sokra. Bár a mi betegségeinket viselte, és a mi fájdalmaink nehezédtek rá, mégis (Istentől) megvertnek néztük, olyannak, akire lesújtott az Isten, és akit megalázott. Igen, a mi bűneinkért szúrták át, a mi gonoszságainkért törték össze; a mi békességünkért érte utol a büntetés, az ő sebei szereztek nekünk gyógyulást. Mi mindnyájan, mint a juhok, tévelyegtünk, ki-ki a maga útjára tért, és az Úr mégis az ő vállára rakta mindnyájunk gonoszságát. Megkínózták, s ő alázattal elviselte, nem nyitotta ki a száját. Mint a juh, amelyet leölni visznek, vagy amint a bárány elnémul nyírója előtt, ő sem nyitotta ki a száját. Erőszakos ítélettel végeztek vele. Ugyan ki törődik egyáltalán ügyével? Igen, kitepték az élők földjéből, és bűneink miatt halállal sújtották. A gonoszok közt adtak neki sírboltot, és a gazdagok mellé temették el, bár nem vitt végbe gonoszságot, sem álnokság nem volt a szájában. Úgy tetszett az Úrnak, hogy összetöri a szenvedéssel. Ha odaadja életét engesztelő áldozatul: látni fogja utódait, hosszúra nyúlik élete, és teljesül általa az Úr akarata. „Majd ha véget ér lelkének gyötrelme, látni fogja a világságókat, és megelégedés tölti el. Szenvetésével sokakat megigazultakká tesz szolgálom, mivel gonoszságaikat magára vállalta. Ezért osztályrészül sokakat adok neki, és a hatalmasok lesznek a zsákmánya, amiért életét halálra adta, és a gonosztevők közé sorolták, noha sokak vétkeik hordozta, és közben imádkozott a bűnösökért.”

Az Ószövetség általános szemlélete szerint a szenvedés büntetés valamely elkövetett bűnéért. (Ter 3,16 k; Iz 1,4 k; Sir 1,5), de mindezt okozhatják a gonosz szellemek (1Sám 14,149, vagy ellenséges hatalmak is.

Ezért az ellenséges erőket gyakorta vadállatokhoz hasonlítja a zsoltáros (Zsolt 22). A szenvedéstől csak Isten tud megszabadítani. (Zsolt 6,10). A szenvedés célja gyakran a próbatétel vagy a megtisztulás. Az igaz ember szenvedésével leghosszabban Jób könyve foglalkozik (Jób 38,2).

Az Ószövetségben az Isten szolgája cím a legnagyobb kitüntetés, Ábrahám (Ter 26,24), Jákob (32,10), Mózes (Kiv 14,31), József (Bir 2,8), Dávid (2Sám 7,5), Salamon (1Kir 1,29) és Zerubbábel (Ag 2,23) kapja meg ezt a címet, egy esetben Cirusz is (Iz 43,10). Deutero-Izajás könyvében az egész nép (Iz 41,8-9; 42,19; 44,1 stb.). A legkülönösebb, hogy a szenvedő szolga névtelen személy négy himnuszban: 42,1-7; 49,1-9; 50,4-9; 52,13-53,12. Az Ószövetség legvitatottabb kérdései közé tartozik ezen szövegeknek az értelmezése. A vita lényege, egyrészt, hogy kollektíven Izraelre vagy egy csoportra kell érteni, vagy egyéni személyre kell-e vonatkoztatni. A szolga Istentől kapott küldetést teljesíti. Ezt gondolták, Mózesről, vagy egy prófétáról, de a szenvedés elfogadása egyik esetben sem segíti a személy azonosítását. Ezért a keresztény szövegmagyarázók Jézusra értelmezik ezt a címet (ApCsel 8,32), mint aki a szenvedést némán tűrte.

A másokért felajánlott szenvedés az Ószövetségben, Izajás énekeiben új koncepció, és nekünk keresztényeknek ezt az elképzelést Jézus mutatta be megváltó szenvedésével és halálával. Szendvedésük miatt az emberek gyakorta fordulnak Isten ellen, lázadnak fel a „büntető Isten” képe ellen, válnak ateistává. Csak kevesen jutnak el oda, amit egy költő így fogalmaz meg: *„Kértem Istent, vegye el tőlem a fájdalmat, és Isten azt felelte: Nem. Azt mondta: A szenvedés eltávolít a földi dolgoktól, és közelebb hoz hozzám”* (Tina). A szenvedés a legnagyobb és legkeményebb lelki gyakorlat, akár fizikai szenvedésről van szó, akár lelki szenvedésről. Vagy összetöri az embert, vagy megerősíti. Sok esetben azok tudnak a legtöbbet a szenvedésről, akik nem beszélnek róla, csak elviselik, és felajánlják másokért. Érdekes, hogy Jézus sem mondott hosszú beszédet a szenvedésről, és amikor megemlítette, akkor azt mondta tanítványainak: *„még nem vagytok elég erősek hozzá.”* Amikor mások szenvedését látjuk, sok esetben úgy érezzük, mi képtelenek lennénk ezt elviselni. De ha hittel szenvedünk, akkor új közösséget találunk, amelyben a szolidaritás erősebb, mint a szenvedni képtelenek körében.